

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

PHẠM NỮ MAI ANH

**QUẢN LÝ THUẾ ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG
THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ Ở VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2019

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

PHẠM NỮ MAI ANH

**QUẢN LÝ THUẾ ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG
THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ Ở VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Tài chính - Ngân hàng

Mã số : 9.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS. TS. NGUYỄN THỊ LIÊN

HÀ NỘI - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận án này là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong Luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

NCS Phạm Nữ Mai Anh

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết tắt tiếng Việt

CCT	Chi cục Thuế
CNTT	Công nghệ thông tin
CSTT	Cơ sở thường trú
CQT	Cơ quan thuế
DN	Doanh nghiệp
KK-KTT	Kê khai – Kế toán thuế
GTGT	Giá trị gia tăng
iHTKK	Hỗ trợ kê khai qua internet
MST	Mã số thuế
NCS	Nghiên cứu sinh
NSNN	Ngân sách nhà nước
NNT	Người nộp thuế
TNCN	Thu nhập cá nhân
TNDN	Thu nhập doanh nghiệp
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
TMĐT	Thương mại điện tử
TP	Thành phố
TT-HT	Tuyên truyền - Hỗ trợ

Viết tắt Tiếng Anh

Từ viết tắt	Nguyên bản tiếng Anh	Nghĩa tiếng Việt
AI	<i>Artificial Intelligence</i>	Trí tuệ nhân tạo
API	Application Programming Interface	Giao diện lập trình ứng dụng
ATM	Automated teller machine	Máy rút tiền tự động
ATO	Australian Taxation Office	Cơ quan thuế Úc
B2B	Business to Business	Mô hình kinh doanh thương mại điện tử giữa doanh nghiệp với doanh nghiệp
B2C	Business to Customer	Mô hình kinh doanh thương mại điện tử giữa doanh nghiệp với khách hàng
B2G	Business to Government	Mô hình kinh doanh thương mại điện tử giữa

		doanh nghiệp với chính phủ
BEPS	Base erosion and profit shifting	Hành vi gây xói mòn cơ sở thuế và chuyển dịch lợi nhuận
C2C	Consumer to Consumer	Mô hình kinh doanh thương mại điện tử giữa cá thể với cá thể
C2B	Consumer to Business	Mô hình kinh doanh thương mại điện tử giữa người tiêu dùng và doanh nghiệp
COD	Cash On Delivery	Dịch vụ phát hàng thu tiền hộ
C2G	Citizens to Government	Mô hình kinh doanh thương mại điện tử giữa công dân với chính phủ
EDC	Engineering Design Center	Trung tâm thiết kế kỹ thuật
EFA	Exploratory Factor Analysis	Phân tích nhân tố
EU	<i>European Union</i>	Liên minh Châu Âu
G2B	Government to Business	Mô hình kinh doanh thương mại điện tử giữa chính phủ với doanh nghiệp
G2C	Government to Citizens	Mô hình kinh doanh giữa chính phủ với các công dân
G2G	Government to Government	Mô hình kinh doanh giữa chính phủ với chính phủ
IDEA	Vietnam Ecommerce and Digital Economy Agency	Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số
IOS	Iphone Operating System	Hệ điều hành Iphone
ISP	Internet service provide	Cung cấp dịch vụ internet
IT	Information Technology	Công nghệ thông tin
IMF	International Monetary Fund	Quỹ tiền tệ quốc tế
JICA	The Japan International Cooperation Agency	Cơ quan Hợp tác Quốc tế Nhật Bản
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development	Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế
P2P	Peer to Peer	Mô hình kinh doanh ngang hàng
POS	Poin of Sale	Thiết bị bán hàng

SPSS	Statistical Package for the Social Sciences	Phần mềm thống kê cho các ngành khoa học xã hội
SWIFT	Society for Worldwide Interbank and Financial Telecommunication	Hiệp hội viễn thông liên ngân hàng và tài chính quốc tế
SQL	Structured Query Language	Ngôn ngữ truy vấn mang tính cấu trúc
TMS	Tax Management System	Phần mềm quản lý thuế
TPR	Integrated Risk Managemen	Ứng dụng phân tích rủi ro
UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law	Ủy ban Liên hiệp quốc về Luật Thương mại quốc tế
VBA	Visual Basic for Applications	Ngôn ngữ lập trình được tích hợp trong ứng dụng văn phòng
VECOM	Vietnam Ecommerce Association	Hiệp hội Thương mại điện tử Việt Nam
VCCI	Vietnam Chamber of Commerce and Industry	Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam
WTO	World Trade Organization	Tổ chức Thương mại thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

<u>Số hiệu</u>	<u>Tên bảng</u>	<u>Trang</u>
Bảng 1.1	Quy mô và thị trường giao dịch TMĐT tại Nhật Bản	65
Bảng 3.1	Dự báo doanh thu của các lĩnh vực năm 2030	84
Bảng 3.2	Tổng quan quy mô thị trường bán lẻ tại Việt Nam	85
Bảng 3.3	Thống kê doanh thu của 82 doanh nghiệp game tại Hà Nội và TP Hồ Chí Minh trong giai đoạn 2015-2018	109
Bảng 3.4	Thống kê số thuế thu được của 82 doanh nghiệp game ở Hà Nội và TP Hồ Chí Minh trong giai đoạn 2015-2018	109
Bảng 3.5	Thống kê doanh thu phát sinh ở Việt Nam của Google và Facebook tại một số ngân hàng thương mại năm 2016	111

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ

<u>Số hiệu</u>	<u>Tên biểu đồ</u>	<u>Trang</u>
Biểu đồ 3.1	Loại hình doanh nghiệp tham gia điều tra qua các năm	88
Biểu đồ 3.2	Tỷ lệ doanh nghiệp có website qua các năm	89
Biểu đồ 3.3	Kinh doanh trên mạng xã hội qua các năm	90
Biểu đồ 3.4	Thống kê đánh giá việc cung cấp thông tin cho cơ quan thuế	119
Biểu đồ 3.5	Thống kê nhân tố ảnh hưởng đến chất lượng công tác thanh tra, kiểm tra đối với hoạt động TMĐT	130
Sơ đồ 3.1	Mô hình bán lẻ hàng hóa qua hệ thống bán hàng trực tuyến	91
Sơ đồ 3.2	Mô hình quảng cáo trên nền tảng di động (IOS, Android)	93
Sơ đồ 3.3	Mô hình hoạt động trực tuyến của Uber	96
Sơ đồ 3.4	Kết quả khảo sát hình thức sử dụng hóa đơn tại doanh nghiệp	113

DANH MỤC CÁC PHỤ LỤC

Số phụ lục

Tên phụ lục

Phụ lục 1	Phiếu khảo sát cán bộ công chức ngành thuế
Phụ lục 2	Phiếu khảo sát doanh nghiệp
Phụ lục 3	Mô tả thống kê tiêu chí định danh doanh nghiệp
Phụ lục 4	Phân tích nhân tố ảnh hưởng đến tính tuân thủ trong thực hiện nghĩa vụ thuế của các doanh nghiệp hoạt động TMĐT
Phụ lục 5	Kiểm định độ tin cậy của thang đo (Cronbach's Alpha)
Phụ lục 6	Phân tích nhân tố khám phá EFA cho biến độc lập
Phụ lục 7	Phân tích nhân tố khám phá EFA cho biến phụ thuộc
Phụ lục 8	Phân tích tương quan hệ số Person
Phụ lục 9	Kết quả phân tích hồi quy

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1	8
TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU VỀ QUẢN LÝ THUẾ ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ	8
1.1. Tổng quan các công trình nghiên cứu	8
1.1.1. Nghiên cứu tổng quan về TMĐT	8
1.1.2. Nghiên cứu về thuế và quản lý thuế đối với hoạt động TMĐT.....	12
1.2. Kết quả đạt được ở các nghiên cứu kể trên	25
1.3. Khoảng hở cần tiếp tục nghiên cứu	27
1.4. Câu hỏi nghiên cứu.....	29
1.5. Phương pháp nghiên cứu	30
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	35
CHƯƠNG 2	36
LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ THUẾ ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ	36
2.1. Tổng quan về TMĐT	36
2.1.1. Khái niệm TMĐT.....	36
2.1.2. Sự khác biệt giữa TMĐT và thương mại truyền thống.....	37
2.1.3. Phân loại hoạt động TMĐT.....	40
2.1.4. Vai trò của TMĐT trong nền kinh tế	43
2.2. Quản lý thuế đối với hoạt động TMĐT	45
2.2.1. Khái niệm, đặc điểm quản lý thuế đối với hoạt động TMĐT	45
2.2.2. Yêu cầu quản lý thuế đối với hoạt động TMĐT.....	49
2.2.3. Nội dung quản lý thuế đối với hoạt động TMĐT.....	51
2.2.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến quản lý thuế đối với hoạt động TMĐT.....	60
2.3. Kinh nghiệm quốc tế về quản lý thuế đối với hoạt động TMĐT và bài học cho Việt Nam	63
2.3.1. Kinh nghiệm quốc tế về quản lý thuế đối với hoạt động TMĐT.....	63
2.3.2. Bài học kinh nghiệm cho Việt Nam	72
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	76
CHƯƠNG 3	77
THỰC TRẠNG QUẢN LÝ THUẾ ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ Ở VIỆT NAM	77
3.1. Tình hình phát triển TMĐT ở Việt Nam	77
3.1.1. Tình hình phát triển chung	77